

Mesterséges intelligencia használati szabályzat

Budapesti Komplex SZC Kaesz Gyula Faipari Technikum és Szakképző Iskola számára

Hatályos:

Fogalommeghatározások

MI (mesterséges intelligencia)

Olyan informatikai megoldások összessége, amelyek adatok alapján képesek mintázatokat felismerni, következtetni, előre jelezni vagy döntéstámogató javaslatot adni, és ezzel emberi tevékenységeket támogatni. A végső felelősség a szervezetben minden esetben emberi szereplőnél marad.

Generatív MI

Az MI azon típusa, amely új tartalmat hoz létre (pl. szöveg, kép, hang, kód) a betanítása során látott mintázatok alapján. A generált tartalom pontatlan vagy megtévesztő lehet, ezért szakmai ellenőrzést igényel.

MI-eszköz

Bármely digitális alkalmazás vagy szolgáltatás (webes felület, mobilapp, integrált funkció), amely MI-funkciót biztosít a felhasználónak (pl. szövegenerálás, fordítás, elemzés, döntéstámogatás). Az MI-eszköz intézményi, engedélyezett külső vagy tiltott beszerelésű lehet.

MI-rendszer

Az MI-modellt, a hozzá kapcsolódó adatkezelést, integrációkat, beállításokat, naplózást és felhasználói hozzáféréseket is magában foglaló megoldás. Egy MI-eszköz lehet egy MI-rendszer „felhasználói felülete”.

Személyes adat

Bármely információ, amely alapján egy természetes személy azonosítható (közvetlenül vagy közvetve), pl. név, elérhetőség, tanulói azonosító, fénykép, online azonosítók.

Bizalmas adat (intézményi vagy üzleti)

Olyan nem nyilvános információ, amely az intézmény vagy a szakképzési centrum működéséhez kapcsolódik (pl. belső kimutatások, vizsgafeladatok, szerződések, pénzügyi/humán adatok), és amelynek jogosulatlan megismerése vagy nyilvánosságra kerülése kárt vagy kockázatot okozhat.

Anonimizálás

Olyan adatkezelési művelet, amely során az adatokból eltávolításra vagy átalakításra kerül minden azonosító elem, így a személy nem azonosítható. A dokumentumokban rögzített elv szerint az anonimizálás „alapelv”, és személyes/bizalmas adatok MI-használata esetén elsődleges védelmi megoldás.

Tanulási integritás

Az a követelmény, amelynek mérése alapján a tanuló mért teljesítménye a tanuló valós tudását, megszerzett kompetenciáit tükrözi. Az MI használata nem helyettesítheti a tanuló saját munkáját, nem torzíthatja az értékelést, és ahol releváns, az MI-használatot átláthatóan jelezni kell.

I. Általános rendelkezések

1. A szabályzat célja

1.1. Jelen szabályzat célja, hogy a generatív mesterséges intelligencia (a továbbiakban: MI) intézményi használatának kereteit meghatározza, és egységes elveket rögzítsen a tanulók, az oktatók és egyéb alkalmazottak számára.

1.2. A szabályzat az MI-használatot **támogató eszközként** értelmezi, így az MI **nem helyettesíti** a tanulói saját munkát, az oktató szakmai döntését és a vezetői felelősséget, hanem azokat kiegészíti.

1.3. A szabályzat a szakképző intézmény (a továbbiakban: intézmény) Házirendjének, Szervezeti és Működési Szabályzatának és egyéb belső szabályzatainak (pl. adatvédelmi szabályzat, információbiztonsági szabályzat) kiegészítéseként alkalmazandó.

1.4. Az **országos érettségi vizsgákon, szakmai vizsgákon, központi méréseken és más országosan szabályozott értékeléseken** az MI-használatot minden esetben a vonatkozó jogszabályok és központi vizsgaszabályok határozzák meg. Amennyiben ezek az előírások szigorúbbak, mint jelen szabályzat rendelkezései, úgy az azok szerinti **szabályozás az irányadó**.

2. Személyi és tárgyi hatály

2.1. A szabályzat személyi hatálya kiterjed:

- minden az intézménnyel tanulói jogviszonyban álló tanulóra,
- minden az intézménnyel felnőttképzési jogviszonyban álló felnőttre,
- minden az intézménnyel munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló oktatóra,
- minden nem oktatói munkakörben alkalmazottra (adminisztrátor, ügyviteli dolgozó, rendszergazda stb.),
- az intézmény vezetőire.

2.2. A szabályzat tárgyi hatálya minden olyan digitális eszközre kiterjed, amely MI-technológiát használ (pl. szöveggeneráló, képgeneráló, fordító, elemző, döntéstámogató rendszerek).

2.3. Az intézmény az MI-eszközöket az alábbi **kategóriákba sorolja**:

- **Intézmény által biztosított eszközök:** például a fenntartó vagy az intézmény által vásárolt, hivatalosan engedélyezett MI-szolgáltatások (pl. oktatási csomag részeként biztosított MI-funkciók).
- **Engedélyezett külső eszközök:** olyan nyilvános MI-szolgáltatások, amelyeket az intézmény – adatvédelmi és biztonsági szempontok mérlegelésével – kifejezetten engedélyez.
- **Tiltott eszközök:** olyan szolgáltatások, amelyek adatvédelmi, biztonsági vagy etikai okokból nem használhatók (pl. életkori korlátozást megsértő, jelentős mértékű adatgyűjtést folytató, szerződéses háttérrel nem rendelkező, valamint kifejezetten nem oktatási célokra szolgáló).

2.4. Az engedélyezett és – ha van ilyen – **tiltott MI-eszközök listáját** az intézmény külön mellékletben tartja nyilván, amelyet szükség szerint, de legalább évente felülvizsgál.

3. Alapelvek

3.1. Emberközpontúság

Az MI célja az emberi döntéshozatal támogatása, nem pedig annak helyettesítése.

3.2. Tanulási integritás

Az értékelés során az elért eredménynek a tanuló saját ismereteit és képességeit kell reprezentálnia.

3.3. Átláthatóság

Az MI alkalmazását minden olyan esetben, ahol annak szerepe jelentőséggel bír, egyértelműen jelezni szükséges.

3.4. Adatvédelem és biztonság

A személyes adatok MI rendszerekbe történő továbbítása kizárólag szabályozott és jogszabályoknak megfelelő módon engedélyezett.

3.5. Felelősség

Az MI alkalmazása minden esetben egyértelműen meghatározott, felelős személyhez (tanulóhoz, oktatóhoz, munkavállalóhoz vagy vezetőhöz) kötött.

3.6. Esélyegyenlőség és támogatás

Az MI-eszközök alkalmazása során az intézmény törekszik arra, hogy a tanulók közötti különbségeket (pl. sajátos nevelési igény, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség) ne mélyítse, hanem **tanulást segítő eszközként** alkalmazza az MI-t, az értékelés integritásának megtartása mellett.

II. Tanulói MI-használat szabályai

Az MI oktatási célú alkalmazása során valamennyi tanulónak kötelessége az eszközöket a jelen szabályzat által meghatározott elveknek és korlátozásoknak megfelelően használni. Az MI-eszközök nem rendeltetésszerű, illetve a tanulási célokat sértő felhasználása az iskolai rend megsértésének minősül, amely a házirendben meghatározott intézkedéseket vonhat maga után.

A tanuló MI alkalmazásával kapcsolatos kérdéseivel, problémáival vagy kétségeivel bizalommal fordulhat az osztályfőnökhöz, a szaktanárokhoz vagy az iskola által kijelölt MI-felelőshöz. Az intézmény célja, hogy minden tanuló számára támogató környezetet teremtsen a felelős MI-használat elsajátításához.

4. Engedélyezett tanulói MI-használat

4.1. A tanuló a MI-eszközöket az iskolai feladatok ellátása során - minden esetben az oktatóval előre történt egyeztetés és engedélyeztetés után - az alábbi esetekben veheti igénybe:

- ha a szakmai oktatás alatt, oktatói irányítás mellett, a szakma gyakorlásával összefüggésben és annak elvárásai szerint beépíti a munkájába és alkalmazza,
- ha nehézséget tapasztal a feladat elkezdésében és ötletre van szüksége,
- ha gondolatait vázlatos formában kívánja rendszerezni,
- ha a saját megoldását szeretné ellenőrizni vagy javítani,
- ha helyesírási vagy nyelvhelyességi támogatásra van szüksége,
- ha a tananyag mélyebb megértéséhez magyarázatra vagy példákra van szüksége,
- ha az oktató kifejezetten erre ösztönzi (például: „Keress példát mesterséges intelligencia segítségével, majd értékelj a kapott választ.”).

4.2 A tanuló köteles az MI-használat tényét feltüntetni. A jelölés minimálisan tartalmazza:

- az alkalmazott eszköz megnevezését,
- a felhasználás célját (pl. ötletelés, szerkesztés, ellenőrzés).

Projektmunka vagy portfólió esetén az oktató kérheti a felhasznált promptok rövid kivonatát vagy MI-napló csatolását.

4.3. Tanulói regisztráció, életkori korlátok, hozzáférések

- A tanuló csak olyan MI-eszközre regisztrálhat, amelynek **életkori feltételei teljesülnek**, és amelyet az intézmény az adott korosztály számára engedélyez.
- Kiskorú tanuló saját MI-fiókot – amennyiben azt a szolgáltató vagy jogszabály megkívánja – csak **szülői/törvényes képviselői beleegyezéssel** hozhat létre.
- Tilos más személy (tanuló, oktató, dolgozó) nevében fiókot létrehozni, illetve más hozzáférési adatait (felhasználónév, jelszó) jogosulatlanul használni.
- Az intézmény által biztosított felhasználói fiókokhoz tartozó jelszavakat a tanuló nem adhatja át másnak.

4.4. SNI/BTMN tanulók MI-használata (minden esetben oktatói engedélyt követően)

- Sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók esetében az MI-eszközök alkalmazhatók **tanulást segítő technológiaként** (pl. szöveg felolvasatása, egyszerűsített magyarázatok, vizuális magyarázó ábrák).
- Az értékelés során az **alapvető tanulási integritás** rájuk is vonatkozik: a beadott munka a 4.1-es pontnak megfelelő esetekben vehető igénybe.
- A tanulók esetében az MI-használat módját az oktató és az osztályfőnök, szükség esetén a fejlesztő pedagógus közösen határozza meg.

4.5. MI által létrehozott tartalom, forrásmegjelölés, szerzői jog

- A tanuló tudomásul veszi, hogy az MI által generált tartalom **nem tekinthető önálló, megbízható tudományos forrásnak**, hanem segédeszköz.
- **Prezentáció, esszé, projektfeladat, portfólió** esetén az oktató előírhatja az MI-használat **részletesebb dokumentálását** (használt eszközök megnevezése, fontosabb kérdések / utasítások rövid ismertetése).
- A tanuló felelőssége meggyőződni arról, hogy az MI által szolgáltatott tartalom **nem sért szerzői jogot** (pl. védett karakter, márkajelzés, logó jogosulatlan felhasználása), és az elkészített munkában a forrásokat a szakmai elvárások szerint megjelöli.

4.6. Tanulók által fejlesztett MI-alapú projektek

- Amennyiben a tanuló saját MI-alapú megoldást (pl. saját chatbot, adatelemző alkalmazás, képgeneráló projekt) hoz létre, azt csak **oktatói/mentor felügyelettel**, az intézmény adatvédelmi és információbiztonsági szabályainak betartásával teheti.
- Az iskola nevével, logójával ellátott, nyilvánosan elérhető MI-megoldás csak az intézmény igazgatójának előzetes engedélyével jelenhet meg.

5. Tiltott tanulói MI-használat

5.1. Tiltott MI-használatnak minősül:

- ha tanórai feladatmegoldás során a **segédeszköz használata tiltott** (pl.:dolgozat, felmérő, vizsga, felelet), kivéve ha az oktató pedagógiai célból engedélyezi MI alkalmazását értékelési helyzetben (pl. MI-által generált válasz kritikai elemzése), ekkor az engedélyezés feltételeit és az értékelési szempontokat előzetesen a pedagógiai program mellékletében írásban rögzíteni kell. Ilyen esetben az értékelés középpontjában a kritikai gondolkodás, forrásellenőrzés és szakmai érvelés áll.
- ha az oktató egy adott feladatnál nem engedélyezte MI-használatot,
- ha más nevében vagy más fiókjával használ MI-eszközt,
- ha az MI-vel készített teljes szöveget saját munkaként, jelölés nélkül adja be,
- olyan esetekben, amelyekben személyes adatok, regisztrációs adatok megadását kérik, vagy digitális identitását veszélyeztethetik.

5.2. Tanuló az MI-használat során nem adhat meg **személyes adatot** magáról vagy másról (név, cím, elérhetőség, egészségügyi információ, fénykép stb.), kivéve, ha az intézmény erre kifejezett, KRÉTA-ban dokumentált engedélyt adott. Tilos továbbá:

- az intézmény működésére, partnereire, fenntartójára vonatkozó **belső vagy üzleti jellegű információkat**,
- bármilyen számonkéréshez kapcsolódó dolgot, feladatsort, belső értékelési anyagot,
- belső statisztikákat, kimutatásokat nyilvános MI-szolgáltatásokba feltölteni.

5.3. Tilos az intézmény által **tiltott MI-eszközök** használata, illetve olyan szolgáltatások igénybevétele, amelyek nyilvánvalóan sértik a szolgáltató életkori vagy felhasználási feltételeit (például 18 éven felülieknek szánt tartalmak).

6. Szabályszegések következményei (tanuló)

A szabályszegések kezelésének elsődleges célja nem a szankcionálás, hanem a tanulási folyamat integritásának megőrzése, illetve a tanulók felelősségtudatának fejlesztése. Az intézmény minden

esetben törekszik a tanulókkal való konstruktív együttműködésre, a hibákat pedagógiai szempontból értelmezi, és kiemelt figyelmet fordít a helyes gyakorlatok megerősítésére.

6.1. Szabályszegésnek minősül kifejezetten:

- teljes egészében vagy részlegesen MI-vel generált dolgozat, feladat megoldás meg nem jelölt beadása,
- MI-eszköz használata vizsga, számonkérés alatt, ha az tilalom alá esik,
- MI-használati napló előírt beadásának szándékos elmulasztása, hamisítása, megtévesztő kitöltése,
- olyan MI-eszköz használata, amely az iskola által tiltott, adatvédelmi szempontból aggályos vagy nem oktatási célú platformhoz tartozik.

6.2. A tanuló szabályszegésének lehetséges következményei:

- figyelmeztetés, a feladat ismételt megíratása MI használata nélkül vagy irányított MI-naplóval,
- az értékelés érvénytelenítése,
- házirend szerinti fegyelmi eljárás, szülő/törvényes képviselő értesítésével.

6.3. MI-azonosító (detektor) eszközök használata

- Az intézmény a tanulási integritás védelme érdekében alkalmazhat olyan szoftvereket, amelyek a beadott munkák MI-eredetét **valószínűsítik** (ún. MI-detektorok).
- Ezek az eszközök **nem tekinthetők önmagukban bizonyítéknak**; eredményük csak jelzés, amely további vizsgálat alapjául szolgálhat.
- Gyanú esetén a pedagógus további módszerekkel ellenőrizheti a tanuló tudását (pl. szóbeli beszélgetés, célzott kérdések).
- A végső döntést, mérlegelés után az oktatónak kell meghoznia.

Az MI-detektorok eredménye önmagában nem szolgálhat fegyelmi szankció alapjául.

Amennyiben detektor jelzés alapján merül fel visszaélés gyanúja:

- – biztosítani kell a tanuló meghallgatását,
- – lehetőséget kell adni alternatív bizonyításra (vázlat, verziótörténet, szóbeli magyarázat),
- – az eljárást dokumentálni kell.

Külső detektorszolgáltatás igénybevétele esetén az adatkezelési megfelelés vizsgálat kötelező.

III. Oktatói MI-használat szabályai

7. Engedélyezett oktatói MI-használat

7.1. Az oktató használhat MI-eszközöket:

- tananyagvázlatok, feladatok, kérdéssorok, differenciált feladatbankok generálására,
- magyarázatok kiegészítésére különböző szintű vagy tanulói profillal rendelkező csoportok számára,
- vizuális segédanyagok, ábrák, illusztrációk előállítására,
- adminisztratív szövegekhez (értesítők, tájékoztatók)
- saját szakmai munkája támogatására (szakirodalom összefoglalása, ötletelés),
- tanórai segédeszközként.

7.2. Az oktató kötelessége:

- az MI által generált tartalmat szakmailag ellenőrizni,
- a feltárt pontatlanságokat javítani,

- plágiumot, téves állításokat kiszűrni,
- a tanulók felé egyértelműen jelezni, hogy a kiadott feladat esetén MI-használat engedélyezett/ajánlott vagy tiltott.

7.3. Az oktató feladata a tanulók tájékoztatása arról, hogy az MI:

- **nem elsődleges tudományos forrás**, hanem döntéstámogató eszköz,
- válaszai ellenőrzést igényelnek,
- a forrásmegjelölés szabályai rá is vonatkoznak (pl. nem elegendő „MI mondta” hivatkozásként).

8. Tiltott oktatói MI-használat

8.1. Az oktató nem használhat MI-t:

- kizárólagos értékelésre (pl. „MI minősíti a dolgozatokat, emberi kontroll nélkül”),
- tanulók megfigyelésére, profilozására (pl. „kockázati pontszám” képzésére),
- fegyelmi, minősítési döntések automatizált meghozatalára,
- úgy, hogy az MI által létrehozott anyagot változtatás nélkül hivatalos dokumentumként adja ki.

8.2. Az oktatók számára is tilos **tanulói személyes adatokat nyilvános MI alapú platformokra (pl. publikus chatbotokra) feltölteni**. Személyes adatok kizárólag olyan szolgáltatóhoz továbbíthatók, amellyel az intézmény rendelkezik érvényes szerződéssel, valamint megfelelő adatvédelmi garanciákkal. Még ezeken a rendszereken is törekedni kell az anonimizált adatokkal történő munkára.

Különösen tilos:

- – fényképes vagy névvel ellátott dolgozatok feltöltése nyílt MI-rendszerbe;
- – e-napló vagy belső adminisztratív rendszer exportjának bemásolása;
- – egyedi, beazonosítható tanulói eseteírások (fegyelmi, SNI, szociális helyzet) feltöltése még anonimizált formában is, ha a visszafejthetőség kockázata fennáll.

8.3. Tilos az intézmény vagy a fenntartó **belső, bizalmas adatait** (pl. partnerek adatai, szerződések tartalma, pénzügyi és humánerőforrás adatok, belső kimutatások, vizsgatételek) **nyilvános MI-rendszerekbe feltölteni**.

IV. Nem oktató munkakörben dolgozó alkalmazottak MI-használatára vonatkozó szabályok

9. Adminisztratív és ügyviteli feladatok

9.1. Az adminisztratív dolgozók MI-t használhatnak jellemzően a következők feladatokhoz:

- szövegek szerkesztésére, javítására, összefoglalására,
- belső levelezés, tájékoztatók tervezetének elkészítésére,
- adatok anonimizált elemzésére (pl. statisztikák, kimutatások),
- marketing anyagok, kiadványok készítéséhez,
- valamint a **digitális asszisztensi munkakörben dolgozók** a tanórák előkészítése során.

9.2. Nem használhatnak MI-t:

- személyes adatokat tartalmazó dokumentumok nyílt, nem szerződött szolgáltatókhoz való feltöltésére,

- olyan automatizmusokra, ahol MI végzi a döntést ügyintézési kérdésekben emberi ellenőrzés nélkül.

9.3. Az adminisztratív dolgozók kötelesek betartani az intézmény **adattvédelmi és információbiztonsági szabályzatát**, különösen a dokumentumok megosztása, a csatolmányok és belső levelezés MI-vel történő feldolgozása során.

V. Szervezeti keretek, felelőségek

10. MI-felelős, MI-munkacsoport

10.1. Az intézmény **MI-felelőst** jelöl ki és **MI-munkacsoportot hoz létre**, akik:

- koordinálják az MI-használatot,
- javaslatot tesznek az engedélyezett és tiltott eszközökre,
- figyelik a jogszabályi, etikai és technológiai változásokat,
- szakmai támogatást nyújtanak a tanároknak, tanulóknak és dolgozóknak,
- közreműködnek MI-vel kapcsolatos incidensek kivizsgálásában.

10.2. Az engedélyezett MI-eszközök listáját az intézmény külön mellékletben tartja nyilván, **kategóriák szerinti bontásban** (intézményi, engedélyezett külső, tiltott). A listát szükség szerint, de legalább évente felülvizsgálják, és az esetleges változásokról az intézmény érintettjeit tájékoztatják.

10.3. Új MI-eszköz az intézményben – különösen, ha az tanulói adatot is kezel – csak előzetes **kockázatfelmérést** követően, szükség esetén **kísérleti (pilot) használat** keretében vezethető be, meghatározott céllal, időtartammal és értékelési szempontokkal.

11. Képzés és tájékoztatás

11.1. Az intézmény rendszeresen (évente egyszer)

- tájékoztatja a tanulókat az MI-használat szabályairól (osztályfőnöki óra, tanórák, külön tájékoztatók),
- felkészítő foglalkozásokat szervez az MI-használat gyakorlati oldaláról,
- továbbképzést biztosít az oktatóknak és dolgozóknak az MI felelős, jogszerű és etikus használatáról.

11.2. A képzések során kiemelt figyelmet kap:

- a tanulási integritás,
- az adattvédelem,
- a szerzői jogi szempontok,
- az MI-korlátainak és lehetséges hibáinak bemutatása,
- SNI/BTMN tanulók támogatásának módja MI-eszközökkel.

11.3. Az MI-felelős dokumentálja az MI-vel kapcsolatos fontosabb tájékoztatókat, képzéseket és tapasztalatokat, és ezek alapján- szükség esetén , Intézményvezető kérésére- **éves rövid beszámolót** készít az intézményvezetés számára.

VI. Záró rendelkezések

12.1. A szabályzatot az intézmény igazgatója szükség szerint, de legalább évente felülvizsgálja.

12.2. A szabályzat az intézmény honlapján, továbbá a helyben szokásos módon kerül közzétételre.

12.3. A szabályzat összhangban áll a fenntartó, illetve a szakképzési centrum által kiadott vonatkozó szabályzatokkal és iránymutatásokkal. Amennyiben a fenntartó vagy a szakképzési centrum új, kötelező érvényű előírást ad ki az MI-használattal kapcsolatban, az intézmény a jelen szabályzatot ennek megfelelően módosítja.

12.4. Az intézmény igazgatója a szabályzatban foglaltak betartását az éves intézményi munkatervben meghatározott ellenőrzési terv szerint ellenőrzi.

12.5. Az MI-vel kapcsolatos **adatvédelmi, etikai vagy biztonsági incidenseket** az érintettek (tanulók, oktatók, dolgozók) haladéktalanul kötelesek jelezni az MI-felelősnek vagy az igazgatónak. Adatvédelmi és biztonsági incidens kivizsgálása a hatályos adatvédelmi szabályzat szerint, az adatvédelmi tisztviselő bevonásával történik, az érintettek megfelelő tájékoztatása mellett.

Az MI-vel kapcsolatos incidensek két kategóriába sorolandók:

- Adatvédelmi incidens – amely személyes adat jogosulatlan kezelését vagy kizivárgását érinti; ilyen esetben az adatvédelmi tisztviselő bevonása kötelező.
- Pedagógiai integritási incidens – amely a tanulmányi követelmények megsértésére vagy etikai aggályra vonatkozik; ilyen esetben az intézményi fegyelmi és etikai eljárásrend alkalmazandó.

Mellékletek:

1. melléklet - Engedélyezési minimumkövetelmények

Az intézményben kizárólag olyan MI-eszköz alkalmazható tanulókat vagy munkatársakat érintő folyamatban, amelynek vonatkozásában a mellékletben meghatározott hat ellenőrzési területen dokumentált megfeleléség igazolható. Az ellenőrzés elvégzése az igazgató felelőssége, amelyet az MI-felelős bevonásával, szükség esetén az adatvédelmi tisztviselő közreműködésével kell lefolytatni.

